

Referat fra komitémøte i NENT

Dato: Tirsdag 06. oktober 2009

Sted: Prinsensgate 18, Oslo

Tid: 10:00 – 16:30

Til stede fra komiteen:

Dag Helland (leder), Deborah Oughton, Dag Hessen, André Larsen Avelin, Ragnhild Lofthus, Morten Bremer Mærli (kl 11 – 12:30), Ole Christian Fauchald, Kristine von Krogh, Guri Verne.

Til stede fra sekretariatet:

Matthias Kaiser, Sigrid Skavlid

Forfall:

Anne Ingeborg Myhr, Roger Strand

Det var utsendt forslag til agenda. Referat er strukturert etter den vedtatte agendaen.

Agenda:

1. sak: Velkommen, åpning

Komitelederen Helland minnet den avdøde Vonne Lund, komiteens nestleder. Han ba om ett minutt stillhet.

2. sak: Formalia (referat, dagsorden)

Referat ble gjennomgått

vedtak: Referat ble godkjent.

3. sak: Ny oppnevning av komiteen for perioden 2010 - 2013

Medlemmene ble informert om at forslagslisten ligger på nettet (Forskningsrådet). Det ble minnet om at lekkmedlemmene rekrutteres automatisk på nytt.

Flere medlemmer i komiteen informerte om at de hadde til hensikt å avslutte sin virksomhet i NENT ved utgangen av inneværende periode. Det blir derfor viktig å ha mange gode forslag for at komiteen som helhet kan møte nye oppgaver i den kommende periode.

I den sammenheng ble det også minnet om at NENT har besøkt de nye universitetene og at en delvis rekruttering derfra kunne være ønskelig, ut fra et ønske om å knytte dem nærmere til NENTs arbeid. Det ble framhevet som viktig at komiteen får representanter fra teknologi; enten fra industri eller fra forskningsinstitutt eller universitet.

Det ble også minnet om at nanoteknologi burde stå høyt på de faglige prioriteringene i den kommende perioden. Rekruttering fra arbeidsgruppen om

nanoteknologi kunne være en god idé.

Flere medlemmer, deriblant Verne og Fauchald, lovt å oversende noen forslag til etterfølgere til sekretariatet.

vedtak: Til etterretning.

4. *sak*: Høring om komiteenes organisering (høringsnotatet fra KD; frist 15.10.)

Komitélederen informerte om at han hadde planlagt et telefonmøte med lederne for NESH og NEM for dagen etter (7.10), og at de skal diskutere hvorvidt det er grunnlag for en felles uttalelse for alle tre komiteene. Han vil derfor gjerne samle inn synspunktene fra medlemmene for å vite om NENT er på linje med de andre komiteene.

De ulike modellene ble kort omtalt, og det ble stilt spørsmålet hvorvidt egentlig alle modellene er potensiell gode organiseringer og man ikke behøvde å gå inn på dem.

Spørsmålet er om praksis teller mer enn organisering?

Samtidig ble det reist spørsmålet hvorvidt KDs forslag vil medføre en økt byråkratisering. Her ble det også minnet om at det er forskjeller mellom komiteene i forhold til deres konkrete arbeidsoppgaver. Det ble også stilt spørsmålet hvorvidt verdien av det faglige i arbeidet er kommet tilstrekkelig frem i arbeidsgruppens forslag. Det vil derfor også være rimelig å forhøre seg hva de andre komiteene mente om det. Organiseringsmodellen for sekretariatet må tilfredsstille overordnede hensyn vedrørende komiteens virksomhet.

Det ble tatt en midlertidig konklusjon om at mandatet til komiteen er det overordnede hensynet og det ble derfor bestemt at resten av diskusjon tas først etter diskusjon av den etterfølgende diskusjon om komiteens mandat.

Etter diskusjon av sak 5: fortsettelse av diskusjonen

Når medlemmene så nærmere på arbeidsgruppens forslag kom det frem noen mer entydige prioriteringer. Man festet seg spesielt på omtalen av et økt styringsbehov fra departementet. Dette mente flere vil bidra til økt byråkratisering og vil stå i strid med komiteens uavhengighet. Den faglig baserte arbeidsformen er ikke tilstrekkelig ivaretatt i den foreslåtte modell II. Ved nærmere refleksjon på komiteenes mandat falt medlemmene derfor ned på en klar prioritering av modell III. Denne prioriteringen burde formidles videre til KD, og dersom de andre komiteene har avvikende syn på dette spørsmålet burde NENT skrive en egen uttalelse.

Vedtak: NENT favoriserer modell III blant arbeidsgruppens forslag. Komitélederen skal følge opp saken, bl.a. i samtalen med de andre komitéledere, og holde komiteen oppdatert på saken. I den grad det er forskjell i vurderingen av modellene skal lederen forfatte en egen uttalelse.

5. *sak*: Høring om NENTs retningslinjer (mandat) og sammensetning av komiteen

Det ble innledningsvis gjort oppmerksom på forskjellen i NENTs opprinnelige mandat og de retningslinjer som er foreslått. Bakgrunnen for forskjellen må sees i Lov om forskningsetikk.

Medlemmene la også merke til forskjellen i noen formuleringer i forhold til andre

komiteer, bl.a. NESH, der ”normdannelse og tradisjon” er nevnt, mens man i forhold til NENT snakker om ”felles verdier”. Videre ble det kommentert at det ikke er sagt noe om forskningens eget normgrunnlag. Her kunne det være fornuftig å nevne noe som ”normer som er grunnleggende for selve forskningsvirksomheten”. Videre ble det kommentert at omtalen vedrørende ”forebygging av uredelighet” heller burde flyttes inn under konkrete arbeidsoppgaver. Generelt ble det sagt her at det var et uklart skille mellom arbeidsoppgaver og konkrete virkemidler.

Videre ble det også kommentert at det er uheldig å kalle det for ”retningslinjer” i og med at det gir inntrykk av at komiteen kun tar seg av en rutinemessig tolkning av Loven og anvender den i forvaltningsoppgaver. Derimot var medlemmene av den oppfatning at de videre rammene som opprinnelig var gitt i form av et mandat burde beholdes. Et mandat inneholder videre funksjoner, bl.a. overfor offentligheten (debattskapende virksomhet). Dette skulle medføre at man trengte et mandat fremfor kun retningslinjer.

Ellers ble det også sagt at enkelte oppgaver er dårlig strukturert, og at enkelte oppgaver (”gjøre rede for sin virksomhet”) burde være mer realistisk formulert.. Det er også uklart i hvilken grad NENT skal være et koordinerende organ. Koordinerende for hvem?

Sammensetningen av komiteen er regulert i Loven om forskningsetikk (NB ny: 2 varamedlemmer).

vedtak: Kaiser innarbeider disse forslagene i retningslinjene / mandatet og sender et forslag til uttalelse på sirkulasjon blant komitémedlemmene slik at høringsfristen (1.11.) kan overholdes.

6. sak: Info - presseklipp

Skavlid informerte om aktuelle presseklipp (kopi ble delt ut) og gjorde oppmerksom på at de ligger på nettet.

vedtak: Tatt til etterretning.

7. sak: Seminar om hjernen: ”Better brains – time for enhancement?”, 29. oktober.

Kaiser informerte om statusen vedrørende dette arrangementet som vil finne sted i Vitenskapsakademiet. Programmet er plassert på nettet og sendt ut til ulike personer / institusjoner.

Komiteen var fornøyd med status.

vedtak: Tatt til etterretning.

8. sak: Seminar om samfunnsansvar, Bergen 26. november.

Kaiser informerte om den aktuelle status og at enkelte invitasjoner fortsatt er ubekreftet grunnet i sen fastlegging av den endelige datoen. Men det nærmer seg en avklaring av de siste gjenstående innlegg.

Det ble foreslått å redusere panelet slik at det er mulighet for en bredere debatt blant publikum.

Lofthus vil sende noen forslag for en erstatter av Fahlvik. Roger Strand bes om

innspill til gjenstående kommentarer.

vedtak: Kaiser følger opp og sender ut informasjon om arrangementet så snart det foreligger. En tidlig avklaring av de gjenstående innlegg er ønskelig.

9. *sak:* NENTs neste møte

Det neste møte skal holdes i Bergen 26.11.2009 i forbindelse med seminaret om samfunnsansvaret samme dag. Møtet holdes om morgenen forut for seminaret (for eksempel kl 08:30 – 12:00).

Komitélederen mente også at komiteen burde samles til en felles middag kvelden før i og med at dette er siste møtet i oppnevningsperioden og at medlemmene vil måtte komme til Bergen dagen før uansett.

vedtak: Neste møte holdes i Bergen 26.11.2009 kl 08:30 – 12:00, og det arrangeres en felles middag for komiteen kvelden før kl. 19:30.

10. *sak:* info fra medlemmene

Oughton informerte om at det var en aktuell diskusjon om uredelighet på UMB i forbindelse med en henvendelse fra dyrevernalliansen.

Lofthus informerte om en aktuell diskusjon vedrørende uredelighet i forbindelse med medisinsk forskning på NTNU.

vedtak: Tatt til etterretning.

11. *sak:* info fra sekretariatet

Kaiser informerte om:

- et planlagt internasjonalt møte med ENRIO nettverket (europiske enheter som gransker påstander om uredelighet) 13.-14. oktober på Lysebu. Sekretariatet til Forskningsetiske komiteer (med Granskingsutvalget) er vertskap for møtet. .
- et avholdt møte med forskningsetikere fra Kroatia der muligheter for videre samarbeid ble diskutert.
- en sak om plagiering der NENT og Granskingsutvalget fungerer som moderator for partene (dvs de berørte institusjonene: Bioforsk og NVE). Saken forventes avsluttet 12. oktober 2009.
- et foredrag ved Østlandsforskning i Fredrikstad. Om forskningsetikk og retningslinjer.
- en ESF konferanse om bl.a. evidens basert policy i Linköping der Kaier var leder.
- et foredrag han holdt i Vitenskapsakademiet om føre-var-prinsippet og klimaforskning.
- en sak der det har oppstått konflikt mellom Landbruksdepartementet og en forsker ved et oppdragsinstitutt som har publisert en kritisk kronikk i Klassekampen. Departementet henvendte seg til instituttsledelsen og anså dette som upassende for ansatt forsker i instituttet.

vedtak: tatt til etterretning

12. sak: *eventuelt*

- Komiteleder Helland informerte om en epost henvendelse han hadde fått dagen før. Helland skal følge opp.

- Lofthus sa seg villig til å reise til Helsinki i forbindelse med Nordisk Bioetikk komites møte om biobrensel 17. november 2009.

Godkjent, dato: 26.11.2009